

STRATEGISCHE BOARD STEDENDRIEHOEK

JAARVERSLAG 2016

SAMEN
NAAR EEN
SCHONE
TOEKOMST

INHOUDSOPGAVE

I. INTRO	3
II. DOELEN	3
III. RESULTATEN EN ACTIVITEITEN ...	4
IV. ORGANISATIE	7

JAARVERSLAG 2016

I. INTRO

Introductie

De Strategische Board Stedendriehoek [verder te noemen "de Board"] is een slank en wendbaar samenwerkingsverband van ondernemers, onderwijs- en onderzoeksinstituten en overheden in de regio. Het primaire werkgebied van de Board is de regio Stedendriehoek, tegenwoordig bekend onder de naam Cleantech Regio. Dit omvat de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Lochem, Voorst en Zutphen, maar de Board werkt samen met partijen uit heel (Oost) Nederland en ook daar buiten.

II. DOELEN

Lange termijn doelen

De Board werkt binnen de kaders van regionaal economische beleid [vastgesteld in 2008]:

- ▲ vergroten concurrentie vermogen bedrijfsleven door bevorderen van innovatie;
- ▲ realiseren vraaggerichte arbeidsmarkt en duurzaam inzetbare beroepsbevolking;
- ▲ versterken vestigingsklimaat voor ondernemers en aantrekken van benodigd talent.

Ook de regionale ambitie tot het realiseren van energieneutraliteit in 2030 is door de Board overgenomen, alsmede het streven om in dat jaar als regio afvalvrij te zijn.

In het najaar van 2016 is een proces opgestart tot herijking van onze lange termijn visie en missie: de focus op cleantech zal hierin beter verwerkt moeten worden dan nu het geval is. Dit zal in 2017 met onze maatschappelijke partners nader bediscussieerd worden.

Korte termijn doelen

In de Cleantech Agenda zijn onze doelstellingen voor de periode tot 2020 benoemd:

- ▲ realiseren van 4.000 nieuwe (cleantech) banen/€ 200 miljoen stijging BRP
- ▲ reduceren van de CO2 uitstoot/gebruik fossiele energie met 10 % [-/-200.000 ton],
- ▲ reduceren van het (huishoudelijk) afval met 33% [-/-20.000 ton].

In het Akkoord van Beekbergen zijn enkele specifieke Human Capital doelen gesteld:

- ▲ laagste werkloosheid van NL,
- ▲ iedereen met een afstand tot de arbeidsmarkt actief,
- ▲ iedereen minimaal een startkwalificatie,
- ▲ iedere vacature goed en snel vervuld.

III. RESULTATEN EN ACTIVITEITEN

Realisatie korte termijn doelen	2014	2015	2016	Cumul
Geslaagde arbeidsmarktinterventies *)	182	1443	1982	3.607
Aantal direct gegenereerde arbeidsplaatsen **)	57	89	114	260
Aantal kg restafval/inwoners/jaar ***)	149	131	131	-12%
Energieverbruik in Peta-Joule/jaar ****)	39,4	39,8	PM	+1,3%
Hernieuwbare energie in Tera-Joule/jaar ****)	1.365	1.450	PM	+6,2%
Werkloosheid [in % beroepsbevolking]	PM	PM	5,7%	PM
Openstaande vacatures [hele arbeidsmarktregio]	18.000	23.000	27.000	+50%

*) het saldo van alle geslaagde trajecten van het sectorplan Samen Werk Maken van Werk en de projectenportfolio van het Akkoord van Beekbergen

**) het saldo van arbeidsplaatsen, gegenereerd uit [innovatieve] businesscases die de Board direct of indirect heeft ondersteund, deels via Stedendriehoek Innoveert

***) werkgebied Circulus Berkel; voor gemeente Voorst was dit resp. 131, 117 en 111 kg.

****) PM Energiecijfers over 2016 zijn nog niet beschikbaar.

Duiding resultaten

De Cleantech Regio overlapt met meerdere provincies, COROP-gebieden en andere statistische gebiedsindelingen. Het is niet eenvoudig om eenduidige informatie over onze regio samen te stellen. Dit speelt ons soms parten om goed cijfermateriaal boven water te krijgen. 'Cleantech' is bovendien nog een relatief jonge tak van sport: in 2014 is geïnventariseerd dat er 130 bedrijven zijn in de regio die cleantech producten of diensten leveren, waar omstreeks 8.000 mensen werkzaam zijn, welke een omzet genereren van 2 miljard euro/jaar. Er is sindsdien (nog) geen nieuwe inventarisatie gemaakt. Maar 'cleantech' is breder dan dat: het is geen sector in de klassieke betekenis, het is een thema dat dwars door de vertrouwde sectorale indeling heenloopt: van bouwen tot milieuadvies en van chemie tot agrofood. Cleantech is dus meer dan louter 'energie' of 'afvalverwerking'. De Board ziet het als zijn taak een klimaat en randvoorwaarden te scheppen waarbinnen ondernemers, overheden en onderwijs/onderzoek elk voor zich en samen optimaal kunnen presteren op het vlak van energietransitie en circulair produceren en consumeren. Door hierin te excelleren, genereren we de daarbij behorende bedrijvigheid en werkgelegenheid.

De Board is in de regel niet de 'eigenaar' van de projecten en businesscases, die rol ligt bij de spelers – vaak private ondernemers- in de samenleving. De Board tracht het samenspel te optimaliseren en initiatieven te ondersteunen die passen in de doelstellingen. Soms volstaat advisering en wegwijzen, soms is lobby noodzakelijk en soms kan de board bemiddelen bij het verkrijgen van benodigde subsidies of andere financiering. De samenleving is echter primair aan zet. Ook dit maakt het monitoren van onze resultaten lastig, maar in dit jaarverslag maken we opnieuw een slag om dit verder te verbeteren.

De Board kijkt met grote tevredenheid terug op het realiseren van de aantallen geslaagde trajecten voortkomend uit het Akkoord van Beekbergen en het sectorplan Samen Werk Maken van Werk. Dit heeft onze verwachtingen overtroffen. De veranderingen op de arbeidsmarkt gaan echter razendsnel en in de economie van morgen is elke baan een cleantech-baan. Wij zetten onze inspanningen op het vlak van human capital de komende jaren onverminderd voort. We liggen op schema voor onze target van 4.000 nieuwe banen in 2020.

Ten aanzien van de reductie van huishoudelijk afval, is een forse stap voorwaarts gezet tussen 2014 en 2015. Het lijkt echter te stagneren in 2016, want in de meeste gemeenten blijft het aantal kilo's restafval ongeveer gelijk. De doelstelling voor 2020 [100 kg/inw/jr] is nog steeds haalbaar, als we daar een tandje bijzetten.

Het totale verbruik van energie in de regio is gestegen, mede door de economische groei en de nog langzaam op gang komende energiebesparing. De groei van het aandeel hernieuwbare energie lijkt flink met ruim 6%, maar zal de komende jaren verder moeten stijgen om de gestelde doelen te kunnen halen. Betrokken spelers in de regio (bewoners, bedrijven/instellingen, overheden) weten ons en elkaar echter steeds beter te vinden en komen tot steeds betekenisvollere initiatieven voor energiebesparing, het gebruik van (industriële) restwarmte en grootschalige opwekking van hernieuwbare energie. Het komt nu aan op doorpakken in de realisatie en het verder opschalen van deze initiatieven, zodat onze energietransitie in de versnelling komt. De Board blijft hier met kracht op inzetten.

Activiteiten en resultaten Human Capital

- ▲ succesvolle afronding van het Akkoord van Beekbergen met projecten als Scoort, Stapelbanen, Platform Techniek Stedendriehoek, #doenwatkan, Jobclass, Branche-gerichte leer-werk-settings, Stagecarrousel
- ▲ afronding sectorplan Samen werk maken van werk, zie afzonderlijke tabel met resultaten per arrangement en per gemeente; benadering totaal investeringsvolume sectorplan (publiek en privaat): € 12.500.000
- ▲ uitvoering Sociaal akkoord Zorg en Welzijn Stedendriehoek; werken aan opvangen van uitstroom en doorstroom vanuit de sector, in kaart brengen opleidingsbehoeften, verbeteren doorstroom MBO-HBO, verbeteren duurzame inzetbaarheid
- ▲ opzet nieuw programma Human Capital met 14 nieuwe projecten en initiatieven (follow up Akkoord van Beekbergen)
- ▲ ondersteuning Techniepact Stedendriehoek, gericht op kinderen in basisschoolleeftijd en voortgezet onderwijs: meer kiezen voor technische opleidingen is het centrale doel.

Resultaten Samen werk maken van werk 2016 [nieuwe plaatsingen/werkgevers in 2016]							
	BBL plekken	Starters beurs	Mobiliteit voucher	Scholing voucher	VAPA voucher	Toekomst scholing	Aantal werkgevers
Apeldoorn	88		82			96	9
Brummen	4		1			6	
Deventer	38		3			82	44
Epe	16		12			22	12
Lochem			5			13	3
Voorst	21		1			37	9
Zutphen	24		105			18	4
Totaal '16	191	0	209	0	*)	274	81

Resultaten Samen werk maken van werk 2014-2016 [totaal over hele projectperiode]							
	BBL plekken	Starters beurs	Mobiliteit voucher	Scholing voucher	VAPA voucher	Toekomst scholing	Aantal werkgevers
Apeldoorn	261	26	148			173	96
Brummen	26	3	4			6	11
Deventer	155	20	23			122	54
Epe	20	3	8			40	22
Lochem	14	4	4			13	19
Voorst	60	5	4			57	21
Zutphen	59	9	114			22	30
Totaal	808	70	305	*)	*)	376	253

*) De arrangementen 4 Scholingsvouchers zijn uitgegeven via het UWV, hiervan is geen verdeling per gemeente bekend; de arrangementen 5 VAPA vouchers zijn uitgereikt aan bedrijven buiten de Cleantech Regio (i.c. Noord Veluwe)

Activiteiten en resultaten Profileert

- ▲ succesvolle 3e editie van het evenement Cleantech Tomorrow op een onverwachte locatie in Almen aan de oever van de Berkel, met toonaangevende sprekers, tientallen inspiratiesessies, verrassende battles en bijna 700 deelnemers
- ▲ presentatie Cleantech Regio op de Provada 2016, de vastgoed- en projectontwikkelingsbeurs in de RAI te Amsterdam, met 150 nieuwe leads en contacten
- ▲ deelname aan de European Week of Cities and Regions 2016 (voorheen Open days) in Brussel, zowel met een eigen presentatie als bezoek aan andere regio's (m.n. afkomstig uit Duitsland en België)
- ▲ start opstellen marketingstrategie en Europese lobby-strategie (af te ronden in 2017)
- ▲ sluiten van een City deal Cleantech Regio met het Rijk, waarin afspraken over samenwerking inzake energietransitie, circulaire transitie, aantrekken jong talent voor onze regio en concrete projecten waarin het Rijk een partner is of moet zijn zoals de A1-Cleantech Icoon, het Deventer Open Innovation Centre (locatie AkZo Nobel) en het benutten van remenergie van treinen
- ▲ start verbetering regionale samenwerking op het vlak van promotie en acquisitie
- ▲ afronding Omgevingsagenda Cleantech Regio 2.0, start vliegwielpromotieprojecten en ophalen regionale initiatieven en business cases, o.a. via een drietal miniconferenties in Apeldoorn, Deventer en Zutphen
- ▲ bijdrage aan het Jaarcongres van de provincie Gelderland
- ▲ bijdrage aan het Regiofestival.

Activiteiten en resultaten Energietransitie

- ▲ ontwikkeling Agenda Energietransitie, mede gebaseerd op de Routekaart Nieuwe Energie voor deze regio uit 2015
- ▲ netwerkbijeenkomst ervaringen met 100% elektrisch rijden
- ▲ kickstart Cleantech Lab, de ontwikkelomgeving om te komen tot een exponentiele versnelling van energietransitie op (middel) lange termijn met nadere uitwerking van de 4 winnaars van de Eo Wijersprijsvraag
- ▲ bijeenkomst Energiedialoog in samenwerking met de VNG
- ▲ aansluiting en deelname aan Gelders Energie Akkoord (GEA) en Nieuwe Energie Overijssel (NEO)
- ▲ Cleantech Regio als "landmaker" van de Proeftuin NL van Morgen in samenwerking met het ministerie van I&M
- ▲ opstart Energieke Regio, een methodiek om MKB-ers te activeren en ondersteunen om te komen tot investeringen in energiebesparing en duurzame opwekking in hun bedrijf
- ▲ praktijktoets woningabonnement, een methode om particuliere woningeigenaren te ontzorgen inzake energiebesparing en duurzame opwekking
- ▲ haalbaarheidsstudie warmtenet Zutphen-Lochem
- ▲ uitwerking MKB Energy Checkup, een methode voor zelf-analyse van de mogelijkheden voor energiebesparing voor MKB ondernemers
- ▲ ondersteuning en advisering bij vele nieuwe initiatieven en projecten.

Activiteiten en resultaten Innovatie en Business Development

- ▲ aantal adviestrajecten/meervoudig bezochte bedrijven: 128
- ▲ investeringsvolume innovatieve businesscases: € 6.279.444
- ▲ aantal succesvolle subsidiebemiddelingen: 22
- ▲ totaal volume bemiddelde subsidies: € 2.809.281
- ▲ resultaten/projecten per gemeente, zie afzonderlijke tabel

Resultaten Stedendriehoek Innoveert per gemeente *)				
Gemeente	Aantal cases	Subsidie volume	Totaal volume	Betrokken bedrijven/producten
Apeldoorn	6	108.900	251.800	Archisol, Digitaal abonnement, Bosbandje, Anne digital assistant
Brummen	2	1.976.187	4.213.425	Peak, Biobased Brummen
Deventer	5	63.500	116.400	Warm Gras, WOAB, High Care Couveuse, Salland Storage, Vadac
Epe	0	0	0	Nvt
Lochem	2	30.000	50.000	Kimenai Installatie, Groene fabriek
Voorst	3	360.000	900.000	Esteq, Proeftuin Aquatische eiwitten, 3D geprint gebouw
Zutphen	4	250.894	698.019	Saint Trofee, TBAB, Vernieuwende dakopstelling, Lichtgewicht rollator

*) SI is samenwerkingspartner van de Board en wordt door ons (mede) gefinancierd.

IV. ORGANISATIE

Samenstelling bestuur

Het bestuur van de Board bestond per 31 december 2016 uit de volgende leden:

- ▲ Andries Heidema (onafhankelijk voorzitter)
- ▲ Ineke van Oldeniel (lid College van bestuur Saxion)
- ▲ Gideon Alewijnse (voorzitter College van bestuur Aventus)
- ▲ Margien Storm van Leeuwen (manager marketing/innovatie Bredenoord te Apeldoorn)
- ▲ Wim de Blok (algemeen directeur Byk-Cera te Deventer)
- ▲ Johan Kruithof (wethouder gemeente Apeldoorn)
- ▲ Jan Kottelenberg (wethouder gemeente Lochem)
- ▲ Han de Wit (adviserend lid namens Stedendriehoek Innoveert)
- ▲ Gert Jan Koele (waarnemend secretaris)

Cleantech Regio Development

In 2016 heeft de Board besloten tot inrichting van een werkorganisatie ter ondersteuning van projecten en business cases welke bijdragen aan onze doelstellingen: Cleantech Regio Development. Per 4 april 2016 is Luc Pennings benoemd tot programmadirecteur. In een samenwerkingsovereenkomst met de stichting Stedendriehoek Innoveert is afgesproken dat zij hun activiteiten op het vlak van business development en innovatie bundelen met die van de Board. Dit zal leiden tot het in 2017 volledig opgaan van SI in de organisatie van de Board. De bestuursleden van SI blijven actief als klankbord voor de programmadirecteur. In het kader van de Omgevingsagenda Cleantech Regio is eind 2016 een Uitvoeringsovereenkomst gesloten met de provincie Gelderland waarin afspraken zijn gemaakt over het in gezamenlijkheid uitvoeren en bekostigen van werkzaamheden en opdrachten ten behoeve van Cleantech Regio Development.

Adviestafels

De Board laat zich bijstaan door **adviestafels** op de verschillende onderwerpen van haar werkterrein. De kerntaak van tafels is het genereren van inspiratie/vernieuwing, het verzorgen van een antennefunctie in de regio en het (on)gevraagd adviseren van de Board.

De tafel **Human Capital** is in 2016 hernieuwd samengesteld uit de voormalige tafels Leert en Werkt. In afstemming met de arbeidsmarktregio/Factor Werk richt de tafel/de Board zich vooral op het niveau MBO-2 en hoger. Het duo-voorzitterschap van de tafel Human Capital is in 2016 ingevuld door Gerrie van Sunder en Johan Fekken. Deze laatste is eind 2016 opgevolgd door Erik Haverkort. Tafelsecretaris is Martine Witteveen.

De tafel **Energietransitie** staat onder duo-voorzitterschap van Sebastiaan van 't Erve en Henk Mulder. Na de herstart in 2015 is de tafel in een compacte samenstelling aan de slag gegaan, o.a. met de organisatie van thema- en netwerkbijeenkomsten. Tafelsecretaris is Kees Verspui.

De tafel **Profileert** richt zich naast de profilering van de Cleantech Regio ook op de onderwerpen marketing, lobby, acquisitie en ondernemingsklimaat in de regio. De tafel staat onder leiding van de duo-voorzitters Erik Visser en Ronald van Wetering. Tafelsecretaris is Martine Witteveen.

Voor het onderdeel **Innovatie en Business Development** is deze rol ingevuld door het bestuur van Stedendriehoek Innoveert. In 2017 vormen zij zich om tot een adviestafel, met vertegenwoordigers vanuit bedrijfsleven, onderwijs/onderzoek en overheid. Tafelsecretaris is Nicolette Klijn.

Secretariaat

Het secretariaat van de Board is gevestigd in Twello, gemeente Voorst. Ondersteunende functies zoals communicatie, administratie en office-management worden in gezamenlijkheid met de WGR Stedendriehoek ingevuld. Per 1 juli 2016 is Arno Groenendijk terug getreden als secretaris van de Board; hij blijft verbonden aan de organisatie als strategisch adviseur. De functie van secretaris is sinds 1 juli 2016 waargenomen door de heer Gert Jan Koele, in afwachting van vervulling van de vacature.

Financiën

De gemeenten in de regio dragen financieel bij aan het functioneren van de Board; aanvankelijk met € 1,- en sinds 2016 met € 2,- per inwoner/per jaar. Ook de provincies Gelderland en Overijssel dragen substantieel bij. De balans en resultatenrekening over 2016 zijn separaat opvraagbaar bij het secretariaat van de Board.

Contactgegevens

Strategische Board Stedendriehoek

Postbus 120

7390 AC Twello

Telefoon 0571 27 98 93

info@cleantechregio.nl

www.cleantechregio.nl

Werkadressen

Area055 Apeldoorn

Gasfabriek Deventer

Gemeente Voorst

Cleantech Center Zutphen

Samen naar een schone toekomst. Daar koersen wij op in de Cleantech Regio. De Stedendriehoek-gemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Lochem,

Voorst en Zutphen werken met ondernemers, onderwijs en onderzoek samen aan een energieneutrale en duurzame economie en samenleving.

Economie en ecologie gaan hand in hand.